

Теорія і методика формування громадянської компетентності старшокласників

О. Мушка, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Результати аналізу положень Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. [2], Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» [3] дають нам змогу визначити та обґрунтувати пріоритетні напрями розвитку вітчизняної системи загальної середньої освіти, а саме:

- розвиток теоретико-методологічних засад загальної середньої освіти (збагачення й упровадження теоретичних положень компетентнішого підходу, реалізація принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму, надання уваги розвитку теорії виховання);

- оновлення змісту загальної середньої освіти, розроблення й упровадження нового покоління державних стандартів загальної середньої освіти;

- структурні зміни в закладах загальної середньої освіти, які мають забезпечити реалізацію нових вимог до цілей, змісту, результатів їх освітньої діяльності, створення сучасного освітнього середовища школи, яке дасть змогу впроваджувати й успішно реалізувати нові освітні технології, новітнє організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу;

- забезпечення академічної свободи вчителя, підвищення його мотивації до професійної діяльності та професійного зростання;

- ефективне управління загальною середньою освітою, забезпечення реальної автономії закладів загальної середньої освіти;

- розвиток освітньої інфраструктури, оптимізацію фінансування закладів загальної середньої освіти задля створення рівного доступу до освіти тощо.

Результати аналізу прогностичних моделей розвитку загальної середньої освіти, розроблених у незалежній Україні [1], дають змогу показати зародження й формування управлінських і наукових уявлень про ці напрями розвитку (відображені як у директивних документах, так і в наукових дослідженнях означеного процесу) в історичній ретроспективі.

Зазначимо, що подальші дослідження вказаних вище пріоритетних напрямів розвитку системи загальної середньої освіти України матимуть вагоме наукове й практичне значення, зумовлене декількома причинами.

Зазначимо їх.

По-перше, виробленням стратегії розвитку вітчизняної системи загальної середньої освіти, системи освіти України в цілому після 2030 р., тобто терміну завершення переходу до 12-річної школи. Успішність розвитку вітчизняної системи загальної середньої освіти серед іншого залежатиме й від прогнозування чинників, умов і тенденцій цього процесу після досягнення цілей освітньої реформи. Таким чином, постає завдання довгострокового прогнозування розвитку як системи загальної середньої освіти, так і системи освіти України в цілому [5].

По-друге, інтеграцією системи освіти України до світового й європейського освітнього простору, процесом визначення найважливіших цілей, стратегії міжнародного співробітництва України в сфері загальної середньої освіти, зокрема пошуку й залучення необхідних освітніх ресурсів у ході цього співробітництва.

По-третє, необхідністю подальшого вдосконалення критеріїв і показників, інструментарію оцінювання розвитку системи загальної середньої освіти України за цими напрямками. Контроль і оцінювання розвитку системи загальної середньої освіти за цими пріоритетними напрямками забезпечуватимуть ухвалення оптимальних управлінських рішень, сприятимуть вдалому здійсненню освітньої реформи.

По-четверте, забезпеченням оптимальної підготовки суб'єктів освітньої діяльності до участі в реформуванні системи освіти України (зокрема до здійснення прогнозування розвитку загальної середньої освіти [4]).

Отже, дослідження пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної системи загальної середньої освіти матиме вагоме значення для поступу теорії й практики загальної середньої освіти в Україні.

Література

1. Мушка О.В. Аналіз прогностичних моделей розвитку загальної середньої освіти, розроблених у незалежній Україні / О.В. Мушка // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 р. - К.: Педагогічна думка, 2017. - С. 47.

2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 38 - 39. - Ст. 380.

3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р.; Концепція [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України // Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: [Бйр://zakon.rada.gov.ua/law/show/988-2016-p](http://zakon.rada.gov.ua/law/show/988-2016-p). - Назва з екрана.

Теорія і методика формування громадянської компетентності старшокласників

4. Пузіков Д.О. Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. — 2018.- № 2. - С 75-82.

5. Пузіков Д.О. Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. - 2017. - № 4. - С. 128-137.